

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

F25.091

Hely

Idő

"1930"

Személy

Szerző:

Erney

Cím:

Budapest városrendezése.

Forrás:

Vállalkozók lapja

Bp.

(Hely)

1930. V. 12.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Budapest városrendezése

A városrendezési anket második ülése élenkebb volt még az előnél is. A nagyterem minden zugát elfoglalták az érdeklődők.

Első felszólaló *Warga László* professzor volt. A Műegyetem rendeztette meg a hallgatóságot ezzel a mindegyen világosfejű művész tudósunkkal, aki kedvesen, udvariasan mond véleményt a multkor elhangzottakról, amiket kedvesen és udvariasan szed széjjel. No nem minden részükben, hanem csak a lényegesebb kijelentéseket. A város nem 1876-ban méretett fel legutoljára, hanem keletkeztek részlettérképek 1910, sőt 1927-ben is. A kislakások sorházak építésének a mai érvényes építésügyi szabályzat értelmében semmi akadály, tehát a kis telkek is létesíthetők ott, ahol helyükön vannak. Általánosítani a telkek felaprózását nem volna üdvös, nevezetesen a hegyvidéken kell a levegős beépítetlen sok terület és a gyárvidéken katasztrófa volna a sok csip-csup telek. A sorházak és közös udvarok rendszere már régen le van fektetve tervek alakjában (amelyeket tudvalevőleg épen a felszólaló professzor készített városrendező tanácsnok korában). Végül a mi kisdud parkjainknak ne legyünk ellenségei, mert a Városliget nem szolgált rá, hogy a térképen „sötét pont” legyen. A hozzáférés kielégítő, legalább is helyesebb a lakott várossal való összeköttetése, mint volna, teszem egy hidnak sovány vonala.

Nehéz határozta el magát a város a pontos felvételek elkészítésére, mert ez a munka körülményes és költséges is. A várakozás és tétovázás ideje alatt rohan a gép előre, előre Repül az aeroplán és szerényke kis fényképező apparátus segítségével egy új mozdulatra reagálva pillanat alatt megrajzolja az alatta elterülő terület plasztikus térképét. *Szöts Lajos* mérnök mutatott be egy sorozatot ily felvételekből. Gyönyörű képek, amelyek ortogonálisan „vissza” is rajzolhatók, amint azt egy francia példán láttuk. Ily fotometriai térképeket gyorsan és aránylag olcsón lehet egymás mellé rakni és kész a város felvé-

teli térképe. Az állami térképészeti hivatal készítette ezeket a nagyszerű képeket.

Szesztay Sándor, mint vendég szólt a városrendezés alapelveiről. Ezt a hozzászólást mint önálló kerek egészet küldjük közölni.

Fischer József építész hozzászólását írásban küldötte be. A városrendezés pénzügyi részéről szólt, amelynek terén sok mulasztás, sőt bűn terheli multunkat. A Tabán szabályozását boldogemlékü *Palóczy Antal*unk készítette el. Később, 1900. év után egy új terv készült róla, amely nem engedte, hogy kő kövön maradjon. Ezt a tervet elfogadták és nyomában megindult a kisajátítási eljárás a Tabán egész területén. Tenger pénzt nyelt el. És ennek semminemű kamatját nem élveztük és nem is fogjuk élvezni. A kisajátított területek nagy része beépítetlen lesz és határozottan képrombolás az, amit a Tabán területének kiméletlen leborotválásával végzünk. Vannak oly régi építmények, szépségek és érdekességek, amelyekért igazán kár, amelyeket művészi szabályozással be lehetne foglalni egy kedves és mégis nagyszabású koncepcióba úgy, hogy ezt az érdekességet az idegen is szívesebben szemlélne meg, mint bármely merőben új képet. Elvégre az új kép számára még van szabad területünk; telepítsük oda, de a Tabán építészeti emlékecskét foglaljuk csokorba és okuljunk *Rothenburg ob der Tauber* példáján, amely kedvesnél kedvesebb régi igénytelenségeket gyönyörű művészi egységben vonultat fel a látogató szeme előtt.

A városszabályozás költségei kell, hogy megtérüljenek a szabályozás nyomában mulhatatlanul járó telekérték emelkedés révén. És bizonyos, hogy a Duna két partját összekötő hidak építésének egész költségét be lehetne szerezni okosan keresztülvitt városszabályozás útján.

Hoepfner Guidó a pénzügyi részhez szólt. Megemlíti *Charlottenburg* ismert példáját, ahol városi területeken, mezőségek tőzsomszédságában

kiépítették az utakat, minden közműveikkel és csak azután került a sor az építőtelkek értékesítésére. Berlin városának ez volt egyik legjobb üzlete. *A mi Budapestünknek telekpolitikája nincsen és soha nem is volt*, miáltal a főváros nagy bevételektől esik el, de nem esnek el a polgárok a nagy megterhelésektől.

Nincsen rendszer a közművek létesítésében. A véletlen szeszélyének vannak alávetve. *Charlottenburg* példáját kellene követni, igen nagy területet venne meg a város, felparcellázná, a közműveket elkészítené és azután nyereséges áron értékesítené az építőtelkeket. A közművek terheit a kültek szegény tulajdonosai és a belváros dús gazdagjai csaknem egyenlően viselik, ami sem nem igazságos, sem nem szociális, hiszen van értéktelen telek, amely kevesebbet ér, mint a közművek költsége címén a tulajdonosra rótt megterhelés. *Helytelen az is, hogy villany és vízvezetékek fektetése rendszerint az építeni szándékozót sújtja.* A fővárosnak magának kellene a közművek összköltségeit viselnie és igazságosan kivett adó formájában megtérítenie. *A telekérték emelkedésének megadóztatása az egész világon el van terjedve (Betterment) és ez jó volna mindünk is.*

Az Óbudai és Újpesti szigetek ugyancsak népkertekké volnának alakítandók. Az előadó bemutat egy budapesti összefüggő területet az ő beépítésének elképzelésével és javaslatot tesz arra nézve, hogy miként lehetne a ma még teljesen mezőgazdasági művelés alatt álló területen egy egészséges lakótelepet megteremteni. Százhektáros park körül volna mintegy kétezer, egyenkint háromszáz négyzetméter területű kis bérkert a házsorok között. A rossz lakásviszonyok javulnának. A zöldterületek a városfejlesztési tervvel szervesen kapcsolandók össze.

Még *Mattyók Aladár* mérnök tartott előadást a városrendezés sportszempontjairól, amelyek tényleg nagy figyelmet érdemelnek.

A hallgatóság főleg *Warga László* szinte elégius hangú előadásának hatása alatt állott, mert azt kellett látnia, hogy egy javakorabeli férfiú egész életenergiája miként szentelhető egy nagy közügynek és miként akadhat fenn a legjobb

szándék is a meg nem értés és a kicsinyesség dróthálóján. Emlékeztetek Wurga László szavai, hogy *hosszabb időre provideálni egy városzabályozó tervvel nem lehet*, mert egy város egy élő szervezet, amely folyton alakul és amely a csaknem napiszükségletek kielégítésével egyik napról a másikra formálандó. Hiába való minden egységes szabályozó terv, amikor a praktikus életben ez a terv meg nem valósítható.

Szabályozó terv és építőtelek szinte ellentmondás egymással szemben. Itt állunk a gyorsvasut közlekedés problémája előtt; ennek alakulását, megvalósítását, semmiképen előrelátni nem lehet és mit csinálunk a szabályozó tervvel, ha az mégoly jó és mégis lehetetlenné lesz téve a forgalom parancsoló szempontjai szerint alakítandó gyorsvasut által. A napsütés térképe szinte naivitás. Nem lehet északról dél felé kialakítani a közlekedő vonalakat, mert a forgalom elsősorban mérvadó, amely nem mindig kedvez a napsütésnek.

Az egész ankét egy véletlen szüleménye. Az Egyetben két ellentétes vélemény került felszínre, két tagtárs egymás ellen hozott fel tudományos és művészi érveket a városszabályozás kérdésében. Erre Padányi Gulyás Jenő kedves snájdigsággal vágta ketté a kérdést azzal a általánosan helyeselt kívánsággal, hogy ne egymás ellen, hanem egymással karöltve menjünk neki a városrendezés problémájának, amely oly régóta marad árván. Az elnökő *Láczay Fritsz* Oszkár erre ünnepélyesen megbizta *P. Gulyás Jenőt*, a városrendezés kérdésének sorozatos előadások rendszeresítésével való kifejtésével.

És *P. Gulyás Jenő* vállalja is és agilitással tesz eleget a reá bizott feladatnak.

Az ankét harmadik ülését a jövő hétfőn tartják meg.